



Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 16 maja 2019 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Przejęcia przedsiębiorstw – Dyrektywa 2001/23/WE – Artykuły 3–5 –
Ochrona praw pracowniczych – Wyjątki – Postępowanie upadłościowe – Postępowanie w sprawie
reorganizacji sądowej przez przejęcie pod nadzorem sądu – Całkowite lub częściowe zachowanie
przedsiębiorstwa – Ustawodawstwo krajowe zezwalające przejmującemu, po przejęciu przedsiębiorstwa,
na przejęcie pracowników według jego wyboru

W sprawie C-509/17

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie
prejudycjalnym, złożony przez arbeidshof te Antwerpen, afdeling Hasselt (apelacyjny sąd pracy
w Antwerpii, wydział w Hasselt, Belgia) postanowieniem z dnia 14 sierpnia 2017 r., które wpłynęło do
Trybunału w dniu 21 sierpnia 2017 r., w postępowaniu:

Christa Plessers

przeciwno

Prefaco NV,

Belgische Staat,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: M. Vilaras, prezes czwartej izby, pełniący obowiązki prezesa trzeciej izby, J. Malenovský
(sprawozdawca), L. Bay Larsen, M. Safjan i D. Šváby, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Szpunar,

sekretarz: M. Ferreira, główna administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 3 października
2018 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Ch. Plessers przez J. Nulensa i M. Liesens, advocaten,
- w imieniu Prefaco NV przez J. Van Ackera i S. Soncka, advocaten,
- w imieniu rządu belgijskiego przez M. Jacobs i L. Van den Broeck, działające w charakterze
pełnomocników, wspierane przez C. Raymaekersa, advocaat,

* Język postępowania: niderlandzki.

– w imieniu Komisji Europejskiej przez M. van Beeka i M. Van Hoofa, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 23 stycznia 2019 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3–5 dyrektywy Rady 2001/23/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zbliżania ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ochrony praw pracowniczych w przypadku przejęcia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw lub zakładów (Dz.U. 2001, L 82, s. 16).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu między Christą Plessers a Prefaco NV i Belgische Staat (państwem belgijskim), dotyczącego zgodności z prawem zwolnienia Ch. Plessers.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Artykuł 3 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 2001/23 stanowi:

„Prawa i obowiązki zbywającego wynikające z umowy o pracę lub stosunku pracy [istniejących] w momencie przejęcia, przechodzą, w wyniku tego przejęcia, na przejmującego”.

- 4 Zgodnie z art. 4 tej dyrektywy:

„1. Przejęcie przedsiębiorstwa, zakładu lub części przedsiębiorstwa lub zakładu nie stanowi samo w sobie podstawy do zwolnienia, czy to przez zbywającego czy przejmującego. Postanowienie to nie stoi na przeszkodzie zwolnieniom z powodów ekonomicznych, technicznych lub organizacyjnych, powodujących zmiany w stanie zatrudnienia.

Państwo członkowskie może ustalić, że akapit pierwszy nie będzie stosowany wobec niektórych szczególnych kategorii pracowników, niechronionych przed zwolnieniem przez prawo czy praktykę państw członkowskich.

2. Jeżeli umowa o pracę lub stosunek pracy ulegają rozwiązaniu, ponieważ przejęcie pociąga za sobą poważne zmiany warunków pracy na niekorzyść dla pracownika, pracodawcę uważa się za odpowiedzialnego za rozwiązanie umowy o pracę lub stosunku pracy”.

- 5 Zgodnie z art. 5 ust. 1 wspomnianej dyrektywy:

„O ile państwa członkowskie nie ustalą inaczej, art. 3 i 4 nie mają zastosowania do jakiegokolwiek przejęcia przedsiębiorstwa, zakładu lub części przedsiębiorstwa lub zakładu, jeżeli wobec zbywającego prowadzone jest postępowanie upadłościowe lub inne podobne postępowanie, wszczęte w celu likwidacji aktywów zbywającego, i jeżeli znajduje się on pod nadzorem właściwego organu publicznego (którym może być likwidator, upoważniony przez właściwy organ publiczny)”.

Prawo belgijskie

- 6 Artykuł 22 wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen (ustawy w sprawie ciągłości przedsiębiorstw) z dnia 31 stycznia 2009 r. (*Belgisch Staatsblad*, 9 lutego 2009 r., s. 8436), w brzmieniu mającym zastosowanie w postępowaniu głównym (zwanej dalej „WCO”), stanowi:

„Dopóki sąd nie orzekł w przedmiocie wniosku w sprawie reorganizacji sądowej, bez względu na to, czy powództwo wniesiono lub postępowanie egzekucyjne wszczęto przed złożeniem tego wniosku, czy też po jego złożeniu:

- nie można ogłosić upadłości dłużnika, a w przypadku spółki – nie można jej również rozwiązać w postępowaniu przed sądem;
- nie może nastąpić żadna likwidacja mienia ruchomego lub nieruchomego dłużnika w następstwie postępowania egzekucyjnego”.

- 7 Artykuł 60 akapit pierwszy WCO stanowi:

„W postanowieniu nakazującym przejęcie przedsiębiorstwa wskazuje się pełnomocnika sądowego odpowiedzialnego za organizację i realizację przejęcia w imieniu i na rachunek dłużnika. Określa się w nim przedmiot przejęcia lub pozostawia się go do uznania pełnomocnika sądowego”.

- 8 Zgodnie z art. 61 § 4 WCO:

„Do przejmującego należy wybór pracowników, których zamierza przejąć. Wybór ten powinien się opierać na powodach technicznych, ekonomicznych i organizacyjnych oraz powinien nastąpić bez zabronionego różnicowania, w szczególności w odniesieniu do działalności wykonywanej w charakterze przedstawiciela pracowników w przejmowanym przedsiębiorstwie lub przejmowanej części przedsiębiorstwa.

Brak zabronionego różnicowania w tym względzie uznaje się za ustalony, jeśli proporcja pracowników i ich przedstawicieli, którzy byli aktywni w przedsiębiorstwie lub przejmowanej części przedsiębiorstwa i którzy zostali wybrani przez przejmującego, została zachowana w odniesieniu do całkowitej liczby wybranych pracowników”.

- 9 Zgodnie z art. 62 WCO:

„Wyznaczony pełnomocnik sądowy organizuje i realizuje zarządzone przez sąd przejęcie w drodze sprzedaży lub przeniesienia mienia ruchomego lub nieruchomego niezbędnego lub użytecznego dla zachowania w całości lub w części działalności gospodarczej przedsiębiorstwa.

Rozpatruje on przedstawione oferty, dążąc w pierwszej kolejności do zachowania w całości lub w części działalności przedsiębiorstwa, biorąc równocześnie pod uwagę prawa wierzycieli. [...]

[...]”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

- 10 Christa Plessers była zatrudniona przez spółkę Echo NV w zakładzie w Houthalen-Helchteren (Belgia) od dnia 17 sierpnia 1992 r. do kwietnia 2013 r.

- 11 W dniu 23 kwietnia 2012 r. na wniosek spółki Echo rechtbank van koophandel te Hasselt (sąd gospodarczy w Hasselt, Belgia) wszczął postępowanie w sprawie reorganizacji sądowej w celu zawarcia układu z wierzycielami w trybie art. 44–58 WCO. Przedsiębiorstwu temu przyznano odroczenie do dnia 23 października 2012 r., a następnie do dnia 22 kwietnia 2013 r.
- 12 W dniu 19 lutego 2013 r., czyli przed upływem okresu tego odroczenia, rechtbank van koophandel te Hasselt (sąd gospodarczy w Hasselt) uwzględnił złożony przez Echo wniosek o zmianę przejęcia w trybie układu na przejęcie pod nadzorem sądu.
- 13 W dniu 22 kwietnia 2013 r. sąd ten upoważnił pełnomocników sądowych do przeprowadzenia przejęcia mienia ruchomego i nieruchomego przez spółkę Prefaco, będącą jedną z dwóch spółek, które zaoferowały przejęcie spółki Echo. W przedłożonej propozycji Prefaco zaoferowało przejęcie 164 pracowników, czyli około dwóch trzecich ogółu personelu Echo.
- 14 W tym samym dniu podpisano porozumienie w sprawie przejęcia. W załączniku 9 do tego porozumienia zawarto wykaz przejmowanych pracowników. Nazwisko Ch. Plessers nie widnieje w tym wykazie.
- 15 Ponadto we wspomnianym porozumieniu przewidziano jako datę dokonania przejęcia dwa dni robocze od daty wydania przez rechtbank van koophandel te Hasselt (sąd gospodarczy w Hasselt) wspomnianego postanowienia zatwierdzającego.
- 16 W dniu 23 kwietnia 2013 r. spółka Prefaco skontaktowała się telefonicznie z pracownikami objętymi przejęciem z prośbą o stawienie się następnego dnia w celu podjęcia obowiązków. W dniu 24 kwietnia 2013 r. Prefaco potwierdziła to przejęcie na piśmie. Jeśli chodzi o pozostałych pracowników, skontaktowano się z nimi telefonicznie, zaś pismem z dnia 24 kwietnia 2013 r. zostali oni powiadomieni przez pełnomocników sądowych o tym, że nie zostali przejęci przez Prefaco.
- 17 Treść tego pisma jest następująca:

„Niniejsze pismo stanowi oficjalne powiadomienie zgodnie z art. 64 § 2 [WCO]. Działalność [Echo] zostaje niniejszym zakończona od dnia 22 kwietnia 2013 r. Z uwagi na to, że nie został(-a) Pan(-i) przejęty(-a) przez wyżej wymienionego przejmującego, proszę uznać niniejsze pismo za rozwiązanie umowy przez pracodawcę, [Echo]. Jako ewentualnemu wierzycielowi [Echo] wskazuje się, że wierzytelności należy zgłosić niżej podpisanym pełnomocnikom sądowym [...]”.
- 18 Pełnomocnicy sądowi doręczyli również Ch. Plessers formularz wskazujący dzień 23 kwietnia 2013 r. jako datę rozwiązania umowy.
- 19 Pismem z dnia 7 maja 2013 r. Ch. Plessers wezwała Prefaco do jej przejęcia. Zdaniem zainteresowanej Prefaco rozpoczęła prowadzenie działalności w zakładzie w Houthalen-Helchteren w dniu 22 kwietnia 2013 r. – dacie, w której rechtbank van koophandel te Hasselt (sąd gospodarczy w Hasselt) wydał postanowienie.
- 20 Pismem z dnia 16 maja 2013 r. Prefaco oddaliło to żądanie, wskazując na art. 61 § 4 WCO uprawniający przejmującego do wyboru pracowników, których zamierza on przejąć, pod warunkiem, po pierwsze, że taki wybór opiera się na powodach technicznych, ekonomicznych lub organizacyjnych, a po drugie, że nie dochodzi do zabronionego różnicowania. Prefaco dodała, że nie ma obowiązku ponownego zatrudnienia Ch. Plessers po rozwiązaniu umowy o pracę zawartej z Echo.
- 21 W dniu 11 kwietnia 2014 r. Ch. Plessers wniosła powództwo do arbeidsrechtbank te Antwerpen (sądu pracy w Antwerpii, Belgia).

- 22 Ponadto w dniu 24 lipca 2015 r. Ch. Plessers wniosła o przyznanie państwa belgijskiego w charakterze interwenienta.
- 23 Wyrokiem z dnia 23 maja 2016 r. arbeidsrechtbank te Antwerpen (sąd pracy w Antwerpii) oddalił jako bezzasadne wszystkie żądania Ch. Plessers i obciążył ją kosztami postępowania.
- 24 Christa Plessers wniosła apelację od tego wyroku przed arbeidshof te Antwerpen, afdeling Hasselt (apelacyjny sąd pracy w Antwerpii, wydział w Hasselt, Belgia), który postanowił zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału następujące pytanie prejudycjalne:

„Czy określone w art. 61 § 4 [WCO] prawo przejmującego do dokonania wyboru [...] jest zgodne z dyrektywą [2001/23], a w szczególności z art. 3 i 5 tej dyrektywy, w zakresie, w jakim ta »reorganizacja sądowa w trybie przejścia pod nadzorem sądu« jest dokonywana w celu zachowania w całości lub w części przedsiębiorstwa zbywającego lub jego działalności?».

W przedmiocie dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 25 Prefaco wyraziła wątpliwości dotyczące dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, wskazując, że z jej punktu widzenia zadane pytanie nie jest istotne dla celów rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym. Ze względu na to, że stronami sporu są dwie jednostki, Ch. Plessers nie może powołać się na dyrektywę 2001/23 w celu odstąpienia od zastosowania jasnego przepisu ustawodawstwa krajowego.
- 26 W tym względzie należy przypomnieć, że jedynie do sądu krajowego, który rozstrzyga spór i odpowiada za przyszłe orzeczenie, należy ocena, w świetle szczególnych okoliczności sporu, znaczenia pytań zadanych przez niego Trybunałowi. W konsekwencji w sytuacji, gdy postawione pytania dotyczą wykładni przepisu prawa Unii, Trybunał jest co do zasady zobowiązany do wydania orzeczenia (zob. podobnie wyroki: z dnia 16 czerwca 2015 r., Gauweiler i in., C-62/14, EU:C:2015:400, pkt 24; a także z dnia 7 lutego 2018 r., American Express, C-304/16, EU:C:2018:66, pkt 31).
- 27 Z powyższego wynika, że pytania dotyczące prawa Unii korzystają z domniemania znaczenia dla sprawy. Odmowa rozstrzygnięcia przez Trybunał w przedmiocie postawionego przez sąd krajowy pytania prejudycjalnego jest możliwa tylko wtedy, gdy jest oczywiste, że wykładnia lub ocena ważności przepisu prawa Unii, o którą się zwrócono, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub z przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, gdy problem jest natury hipotetycznej bądź gdy Trybunał nie dysponuje informacjami w zakresie stanu faktycznego lub prawnego, które są niezbędne do udzielenia przydatnej odpowiedzi na przedstawione mu pytania (wyroki: z dnia 16 czerwca 2015 r., Gauweiler i in., C-62/14, EU:C:2015:400, pkt 25; a także z dnia 7 lutego 2018 r., American Express, C-304/16, EU:C:2018:66, pkt 32).
- 28 Ze względu na to, że pytanie zadane przez sąd odsyłający dotyczy wykładni dyrektywy 2001/23, należy wskazać, iż jest prawdą, że – co się tyczy sporu między jednostkami – Trybunał orzekał w sposób stały, że dyrektywa nie może sama w sobie nałożyć obowiązków na jednostkę i nie może zatem być powoływana jako taka wobec tej jednostki. Jednakże Trybunał orzekał również wielokrotnie, że wynikające z dyrektywy zobowiązanie państw członkowskich do osiągnięcia rezultatu w niej wskazanego, jak również powinność podjęcia wszelkich właściwych środków ogólnych lub szczególnych w celu zapewnienia wykonania tego zobowiązania, ciąży na wszystkich organach tych państw, w tym, w granicach ich kompetencji, na organach sądowych (wyrok z dnia 19 kwietnia 2016 r., DI, C-441/14, EU:C:2016:278, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 29 Wynika stąd, że stosując prawo krajowe, sądy krajowe powinny przy dokonywaniu jego interpretacji uwzględnić całość norm prawa krajowego i w oparciu o uznane w porządku krajowym metody wykładni uczynić wszystko, by możliwie w jak najszerszym zakresie interpretować je w świetle treści

i celów danej dyrektywy, tak by doprowadzić do osiągnięcia zamierzonego przez nią skutku, realizując tym samym normę ustanowioną w art. 288 akapit trzeci TFUE (wyrok z dnia 19 kwietnia 2016 r., DI, C-441/14, EU:C:2016:278, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 30 W świetle powyższych rozważań nie można uznać, że pytanie zadane przez sąd odsyłający nie ma żadnego związku z przedmiotem sporu w postępowaniu głównym ani że dotyczy ono problemu o charakterze hipotetycznym.
- 31 W konsekwencji wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest dopuszczalny.

Co do istoty

- 32 Na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w ramach ustanowionej w art. 267 TFUE procedury współpracy między sądami krajowymi a Trybunałem do tego ostatniego należy udzielenie sądowi krajowemu użytecznej odpowiedzi, która umożliwi mu rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu. W tym kontekście Trybunał powinien w razie potrzeby przeformułować przedłożone mu pytanie. Ponadto Trybunał może wziąć pod rozwagę normy prawa Unii, do których sąd krajowy nie odniósł się w zadanym pytaniu (wyroki: z dnia 13 października 2016 r., M. i S., C-303/15, EU:C:2016:771, pkt 16 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 31 maja 2018 r., Zheng, C-190/17, EU:C:2018:357, pkt 27).
- 33 W niniejszym wypadku poprzez zadane pytanie prejudycjalne sąd odsyłający zwraca się do Trybunału o rozstrzygnięcie kwestii, czy wskazany przepis ustawodawstwa krajowego jest zgodny z art. 3 i 5 dyrektywy 2001/23.
- 34 Po pierwsze, w ten sposób sformułowane, pytanie to prowadziłyby do orzeczenia przez Trybunał w ramach procedury ustanowionej na mocy art. 267 TFUE w przedmiocie zgodności normy prawa wewnętrznego z prawem Unii, czego Trybunał nie powinien czynić (zob. podobnie wyrok z dnia 19 marca 2015 r., OTP Bank, C-672/13, EU:C:2015:185, pkt 29).
- 35 Po drugie, chociaż wspomniana kwestia nie dotyczy wyraźnie art. 4 dyrektywy 2001/23, przepis ten – jeśli chodzi o ochronę pracowników przed wszelkim zwolnieniem przez zbywającego lub przejmującego w ramach przejęcia – jest istotny dla odpowiedzi, jakiej należy udzielić sądowi odsyłającemu.
- 36 W tych okolicznościach należy przeformułować zadane pytanie jako dotyczące w istocie kwestii, czy dyrektywę 2001/23, a w szczególności jej art. 3–5, należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie ustawodawstwu krajowemu takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, w którym na wypadek przejęcia przedsiębiorstwa w ramach postępowania w sprawie reorganizacji sądowej przez przejęcie pod nadzorem sądu prowadzonego w celu zachowania w całości lub w części zbywającego lub jego działalności przewidziano dla przejmującego prawo wyboru pracowników, których zamierza przejąć.
- 37 W tym względzie na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/23, o ile państwa członkowskie nie ustalą inaczej, art. 3 i 4 tej dyrektywy nie mają zastosowania do przejęć przedsiębiorstw, jeżeli wobec zbywającego prowadzone jest postępowanie upadłościowe lub inne podobne postępowanie, wszczęte w celu likwidacji aktywów zbywającego, i jeżeli znajduje się on pod nadzorem właściwego organu publicznego.
- 38 Ponadto Trybunał orzekł, że art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/23 – w zakresie, w jakim stanowi co do zasady o niestosowaniu regulacji dotyczącej ochrony pracowników w przypadku niektórych przejęć przedsiębiorstw i w ten sposób oddala się od zasadniczego celu leżącego u podstaw tej dyrektywy – powinien bezwzględnie podlegać ścisłej wykładni (wyrok z dnia 22 czerwca 2017 r., Federatie Nederlandse Vakvereniging i in., C-126/16, EU:C:2017:489, pkt 41).

- 39 A zatem w pierwszej kolejności należy określić, czy przejęcie przedsiębiorstwa takiego jak rozpatrywane w postępowaniu głównym jest objęte wyjątkiem określonym w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/23.
- 40 W tym względzie Trybunał orzekł, że należy upewnić się, czy takie przejęcie spełnia trzy kumulatywne przesłanki określone w tym przepisie, a mianowicie czy zbywający jest objęty postępowaniem upadłościowym lub innym podobnym postępowaniem, czy postępowanie to wszczęto w celu likwidacji aktywów zbywającego i czy znajduje się on pod nadzorem właściwego organu publicznego (zob. podobnie wyrok z dnia 22 czerwca 2017 r., *Federatie Nederlandse Vakvereniging i in.*, C-126/16, EU:C:2017:489, pkt 44).
- 41 Przede wszystkim co się tyczy przesłanki związanej z tym, czy zbywający jest objęty postępowaniem upadłościowym lub innym podobnym postępowaniem, należy wskazać, że zgodnie z ustawodawstwem krajowym rozpatrywanym w postępowaniu głównym dopóki sąd nie orzekł w przedmiocie wniosku w sprawie reorganizacji sądowej, dopóty nie można ogłosić upadłości dłużnika, a w przypadku spółki – nie można jej również rozwiązać w postępowaniu przed sądem.
- 42 Po pierwsze, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 55 opinii, między stronami jest bezsporne, że postępowania w sprawie reorganizacji sądowej nie można uznać za postępowanie upadłościowe.
- 43 Po drugie, o ile postępowanie w sprawie reorganizacji sądowej takie jak rozpatrywane w postępowaniu głównym może prowadzić do upadłości danego przedsiębiorstwa, o tyle taki skutek nie wydaje się ani automatyczny, ani pewny.
- 44 Następnie co się tyczy przesłanki, zgodnie z którą postępowanie powinno zostać wszczęte w celu likwidacji aktywów zbywającego, z orzecznictwa Trybunału wynika, że przesłanki tej nie spełnia postępowanie mające na celu dalsze prowadzenie działalności danego przedsiębiorstwa (wyrok z dnia 22 czerwca 2017 r., *Federatie Nederlandse Vakvereniging i in.*, C-126/16, EU:C:2017:489, pkt 47 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 45 Jak wynika z samego brzmienia zadanego pytania, właściwy sąd krajowy zarządził takie postępowanie w sprawie reorganizacji sądowej przez przejęcie pod nadzorem sądu w celu zachowania w całości lub w części spółki Echo lub jej działalności.
- 46 Wreszcie co się tyczy przesłanki, zgodnie z którą dane postępowanie powinno być objęte nadzorem właściwego organu publicznego, z ustawodawstwa krajowego wynika, po pierwsze, że pełnomocnik sądowy wyznaczony w postanowieniu nakazującym przejęcie ma obowiązek zorganizować i zrealizować to przejęcie w imieniu i na rachunek dłużnika. Po drugie, pełnomocnik ten powinien poszukiwać ofert, dążąc w pierwszej kolejności do zachowania w całości lub w części działalności przedsiębiorstwa, biorąc równocześnie pod uwagę prawa wierzycieli. W wypadku przedstawienia szeregu porównywalnych ofert pierwszeństwo przyznaje się ofercie zapewniającej stałość zatrudnienia poprzez wynegocjowane porozumienie.
- 47 Jak wskazał zaś rzecznik generalny w pkt 68 opinii, kontrola wykonywana w ten sposób przez pełnomocnika w ramach postępowania w sprawie reorganizacji sądowej przez przejęcie pod nadzorem sądu nie spełnia tej przesłanki, ponieważ jej zakres jest bardziej ograniczony niż zakres kontroli wykonywanej przez pełnomocnika w ramach postępowania upadłościowego.
- 48 Z powyższego wynika, że postępowanie w sprawie reorganizacji sądowej w trybie przejęcia pod nadzorem sądu takie jak rozpatrywane w postępowaniu głównym nie spełnia przesłanek określonych w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/23 i że, w konsekwencji, przejęcie dokonane w takich okolicznościach nie jest objęte wyjątkiem określonym w tym przepisie.
- 49 W związku z powyższym należy stwierdzić, że art. 3 i 4 dyrektywy 2001/23 nadal mają zastosowanie w sprawie takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym.

- 50 W tych okolicznościach w drugiej kolejności należy zbadać, czy art. 3 i 4 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie ustawodawstwu krajowemu takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, przewidującemu możliwość wybrania przez przejmującego pracowników, których zamierza on przejąć.
- 51 W tym względzie przede wszystkim z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/23 wynika, że prawa i obowiązki zbywającego wynikające z umowy o pracę lub stosunku pracy istniejącego w momencie przejęcia przedsiębiorstwa przechodzą w wyniku tego przejęcia na przejmującego.
- 52 Jak wielokrotnie orzekał Trybunał, dyrektywa 2001/23, w tym jej art. 3, ma na celu zapewnienie ochrony praw pracowniczych w razie zmiany pracodawcy przez umożliwienie pracownikom pozostania w zatrudnieniu u nowego pracodawcy na tych samych warunkach co te uzgodnione ze zbywającym. Przedmiotem wspomnianej dyrektywy jest zagwarantowanie, na ile to możliwe, ciągłości umów lub stosunków pracy z przejmującym, bez ich zmiany, a to w celu zapobieżenia pogorszeniu sytuacji pracowników, których dotyczy przejęcie, z samego tylko powodu przejęcia (zob. podobnie postanowienie z dnia 15 września 2010 r., Briot, C-386/09, EU:C:2010:526, pkt 26 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 53 Następnie na mocy art. 4 ust. 1 dyrektywy 2001/23 przejęcie przedsiębiorstwa nie stanowi samo w sobie podstawy do zwolnienia przez zbywającego lub przejmującego. W tym kontekście przepis ten nie stoi na przeszkodzie zwolnieniom z powodów ekonomicznych, technicznych lub organizacyjnych, powodujących zmiany w stanie zatrudnienia.
- 54 Z brzmienia tego przepisu wynika, że zwolnienia dokonane w kontekście przejęcia przedsiębiorstwa powinny być uzasadnione powodami ekonomicznymi, technicznymi lub organizacyjnymi powodującymi zmiany w stanie zatrudnienia, które nie są samoistnie związane ze wspomnianym przejęciem.
- 55 Trybunał stwierdził zatem, że brak porozumienia pomiędzy przejmującym a wynajmującymi w przedmiocie nowej umowy najmu, brak możliwości znalezienia innego lokalu handlowego lub brak możliwości przeniesienia pracowników do innych sklepów mogą stanowić powody ekonomiczne, techniczne lub organizacyjne w rozumieniu art. 4 ust. 1 dyrektywy 2001/23 (zob. podobnie wyrok z dnia 16 października 2008 r., Kirtruna i Vigano, C-313/07, EU:C:2008:574, pkt 46).
- 56 W niniejszym wypadku z ustawodawstwa krajowego rozpatrywanego w postępowaniu głównym wynika, że przejmujący ma prawo wyboru pracowników, których zamierza przejąć, wybór ten powinien być jednak uzasadniony powodami technicznymi, ekonomicznymi i organizacyjnymi oraz dokonany bez zabronionego różnicowania.
- 57 Wydaje się zaś, że takie ustawodawstwo krajowe dotyczy – odmiennie niż w wypadku perspektywy, w jaką wpisuje się art. 4 ust. 1 dyrektywy 2001/23 – nie pracowników objętych zwolnieniami, lecz pracowników, których umowę o pracę przejęto, mając na względzie, że wybór tych ostatnich osób przez przejmującego opiera się na powodach technicznych, ekonomicznych i organizacyjnych.
- 58 O ile jest prawdą, że pracownicy, których nie wybrał dany przejmujący i którzy zostali w konsekwencji zwolnieni, są w sposób dorozumiany, lecz konieczny, pracownikami, w odniesieniu do których żaden powód techniczny, ekonomiczny lub organizacyjny nie wymaga, w mniemaniu wspomnianego przejmującego, przejęcia umowy o pracę, o tyle przejmujący ten nie ma żadnego obowiązku wykazania, że zwolnienia dokonane w ramach przejęcia wynikają z powodów o charakterze technicznym, ekonomicznym lub organizacyjnym.

- 59 A zatem zastosowanie ustawodawstwa krajowego takiego jak rozpatrywane w postępowaniu głównym może istotnie utrudnić poszanowanie głównego celu dyrektywy 2001/23, określonego w jej art. 4 ust. 1 i wspomnianego w pkt 52 niniejszego wyroku, a mianowicie ochrony pracowników przed nieuzasadnionymi zwolnieniami w wypadku przejścia przedsiębiorstwa.
- 60 Należy jednak przypomnieć, że – jak podkreślono w pkt 28 i 29 niniejszego wyroku – sąd krajowy rozpatrujący spór między jednostkami, który nie może dokonać wykładni przepisów prawa krajowego w sposób zgodny z nietransponowaną lub nieprawidłowo transponowaną dyrektywą, nie jest zobowiązany, jedynie na podstawie prawa Unii, do odstąpienia od zastosowania tych przepisów krajowych niezgodnych z przepisami takiej dyrektywy. Strona poszkodowana niezgodnością prawa krajowego ze wspomnianą dyrektywą może jednak powołać się na orzecznictwo wynikające z wyroku z dnia 19 listopada 1991 r., Francovich i in. (C-6/90 i C-9/90, EU:C:1991:428), w celu uzyskania w stosownym przypadku od państwa członkowskiego naprawienia poniesionej szkody (zob. podobnie wyrok z dnia 7 sierpnia 2018 r., Smith, C-122/17, EU:C:2018:631, pkt 49, 56).
- 61 W świetle powyższych rozważań na zadane pytanie prejudycjalne należy udzielić następującej odpowiedzi: dyrektywę 2001/23, a w szczególności jej art. 3–5, należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie ustawodawstwu krajowemu takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, w którym na wypadek przejścia przedsiębiorstwa w ramach postępowania w sprawie reorganizacji sądowej przez przejście pod nadzorem sądu prowadzonego w celu zachowania w całości lub w części zbywającego lub jego działalności przewidziano dla przejmującego prawo wyboru pracowników, których zamierza przejąć.

W przedmiocie kosztów

- 62 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Dyrektywę Rady 2001/23/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zbliżania ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ochrony praw pracowniczych w przypadku przejścia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw lub zakładów, a w szczególności jej art. 3–5, należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie ustawodawstwu krajowemu takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, w którym na wypadek przejścia przedsiębiorstwa w ramach postępowania w sprawie reorganizacji sądowej przez przejście pod nadzorem sądu prowadzonego w celu zachowania w całości lub w części zbywającego lub jego działalności przewidziano dla przejmującego prawo wyboru pracowników, których zamierza przejąć.

Podpisy